

**Recenzja rozprawy doktorskiej mgr. Moniki Borgiasz-Stepaniuk
"Przestrzeń społeczna w percepcji młodych mieszkańców miast województwa
małopolskiego" napisana po kierunku dra hab., prof. UP, Wiktora Osucha**

Wstępna ocena

Przedstawiona rozprawa doktorska jest samodzielną pracą naukową, co, jak widać z listy piśmiennictwa, odzwierciedla rzeczywiste zainteresowanie Autorki problematyką miasta, środowiska miejskiego i postrzegania przestrzeni społecznej. Rozprawa doktorska ma dość solidną wstępną część teoretyczną, po której następują wyniki badań empirycznych przeprowadzonych wśród młodych maturzystów w wybranych miastach województwa małopolskiego. Ta część pracy dostarcza ciekawej wiedzy na temat postrzegania przez młode pokolenie małych miast, które socjologowie określają mianem „pokolenia Z”. Na to pokolenie nieodłącznie wpływają Internet i nowoczesne technologie informacyjne, dlatego warto zbadać stosunek młodych ludzi do tradycyjnych atrybutów przestrzeni.

Rozprawa doktorska liczy łącznie 165 stron, w tym dwa załączniki (jeden kwestionariusz do badań empirycznych oraz scenariusz lekcji przeprowadzonych przez autorkę rozprawy). Spis literatury liczy powyżej 300 (301) polskojęzycznych i zagranicznych publikacji fachowych. Świadczy to o wystarczającej erudycji autorki przy pisaniu rozprawy doktorskiej. Jeśli jako geograf poruszający się i publikujący głównie w czeskim środowisku geograficznym, ale pochodzący ze Śląska Cieszyńskiego i posługujący się językiem polskim, mogę oceniać, że rozprawa doktorska jest napisana standardową polszczyzną i zawiera poprawną terminologię fachową.

Temat pracy

Miasta, przestrzeń miejska i jej percepcja, lub tożsamość to tradycyjne problemy geograficzne, które wielu autorów podejmuje w różnych kontekstach. Należy pokreślić, że nawet w Europie Środkowej powstawały na ten temat w ostatnich dziesięcioleciach prace

Struktura i wyniki pracy

Treść rozprawy doktorskiej składa się łącznie z sześciu rozdziałów. O ile w rozdziałach 1-3 przedstawiono pracę na bazie teoretycznej i metodologicznej, o tyle w rozdziałach 4-6 dokonano oceny wyników badań przeprowadzonych przez autorkę w 2018 i 2019 roku, w tym analizy i oceny założeń podstawy programowej na różnych etapach edukacyjnych (rozd. 5). Struktura pracy jest logiczna i dobrze czytelna.

W rozdziale pierwszym omawiana jest problematyka badań, cele i hipotezy, postępowanie badawcze, metody i narzędzia badawcze, w tym doboru próby badawczej. Tekst jest zrozumiały i pokazuje, że autorka postępowała poprawnie naukowo. Jedyny zarzut można mieć w przypadku badania ankietowego na podstawie uzyskania zgody od pierwszej ponadpodstawowej szkoły w wybranych miastach. W ten sposób uzyskano w rocznikach maturalnych 1114 ankiet. Jeśli ankieta elektroniczna została już wykorzystana, to dlaczego ograniczono dobór szkół na podstawie pierwszej zgody? Przy minimum dwóch szkołach w każdym mieście możliwe byłoby powiększenie liczby badanych, co pozwoliłoby na udział szerszej bazy respondentów w miastach, w których pozyskano niewielką grupę respondentów (miasta Żabno i Niepołomice). W tych miastach liczba ankiet jest mała (ryc. 12), a w takim przypadku odpowiedzi małej liczby respondentów mogą stanowić duży odsetek danej wypowiedzi.

Rozdziały 2 i 3 to dobry wstęp do rozwiązane go problemu badawczego. W drodze opracowania autorka pokazuje czytelnikowi szeroki wachlarz teoretycznych rozwiązań pod kątem przestrzeni społecznej w miastach i tożsamości miasta.

Rozdział czwarty przedstawia wyniki badań. Autorka opisuje różnice między poszczególnymi miastami w ramach pytań, które widoczne są również w załączonym kwestionariuszu ankiety (załącznik 1). Można powiedzieć, że konkluzje są dobrze poparte argumentami, chociaż nie wszystkie wyniki można tak traktować. Na przykład argumentacja w stosunku do ryc. 24. Autorka wyciąga ogólne i konkretne wnioski w stosunku do badanych miast na temat utożsamiania się młodych ludzi ze swoim miastem. Wśród ankietowanych ale nie wszyscy pochodzą z badanych miast lub innych miast małopolskiego województwa, na pewno między nimi byli także mieszkańcy wsi. Czy i z takimi respondentami autorka pracowała?

Podsumowując, stwierdzam, że rozprawa doktorska mgr. Moniki Borgiasz-Stepaniuk pt "Przestrzeń społeczna w percepcji młodych mieszkańców miast województwa małopolskiego", mimo wymienionych w recenzji uwag krytycznych, spełnia i merytoryczne i formalne warunki stawiane pracom doktorskim.

Praca spełnia wymogi Ustawy z dn. 14 marca 2003r., o stopniach naukowych i tytule naukowym (z późniejszymi zmianami). W związku z tym wnioskuję o przyjęcie pracy jako rozprawy na stopień doktora i dopuszczenie jej Autorki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Olomouc, 19. 5. 2021

doc. RNDr. Zdeněk Štěrba, Ph.D.
recenzent